

Orosz Anna Ida:

Távol-Kelet, Olaszország, Udine

Távolsági busz, utastér. Kint éjszakai sötét, a buszban félhomály van.

A szélvédőn keresztül a baloldali ülésor hátsó részéből látjuk, hogy a jármű egy városba érkezett, jobb oldalt elsuhan a várostábla: UDINE.

„Jó reggelt kedves utasaink, a busz Udinébe érkezett. A pontos idő hajnali 4:50.”

A négy utas, két lány, egy nő és egy fiú, – elgyötört, kialvatlan arcok – az üres buszpályaudvaron állnak, mellettük csomagok, bőröndök, egyikük piros kispárnát szorongat. A busz kikanyarodik a pályaudvarról. A négy alak tanácstalanul várakozik egy rövid ideig, majd elindulnak az ellenkező irányba.

Egy taxi tűnik fel az út túloldalán, de elhajt a négy ember mellett, annak ellenére, hogy ők hevesen integetnek neki, hogy álljon meg.

Tipikus olasz kisvároska, szűk macskaköves utcák, mediterrán stílusú házak.

A nő és a fiú a kihalt városkában egy utcai dombornyomásos térképet böngésznek – a két lány a hátuk mögött kókadoznak. A fejük fölött két ház közé feszített plakáton ez áll: *Udine, Far East Filmfestival. Satisfaction Guaranteed.*

A háttérben meg-megállva egy kukásautó halad el lassan, a kukások a szemeteskukákat ürítik.

A macskaköves úton libasorban halad a négy alak. Egy száguldó sportkocsi ledudálja őket az útról.

Közeledő autó hangja zúg fel a hátuk mögül, az előbb látott taxi jön feléjük az egyirányú szűk utcácskán. A négy alak egy emberként próbálja meg kéz-, láb- és hangjelzésekkel megállítani a közeledő járművet. A taxisofőr vigyorogva kiinteget nekik, és továbbhajt.

A négy alak egy buszmegállóban áll. Most már mind a négyen a menetrendet böngézik, arcukon tanácstalanság és kétségbeesés.

Az ellenkező irányból feltűnik a már jól ismert taxis. Lassít, megáll a kis csoport mellett.

„Bon giorno, senior. Do you speak English?”

„No.”

„Anyway, take us to Hotel Ramandolo.”

A nő a sofőr mellett az anyósülésen, a három fiatal hátul ül. A taxiban olasz nyelvű táncdalzene szól. Az ablakon keresztül látni, hogy elhagyják az óvárost. Újépítésű házak, majd sokemeletes paneltornyok között hajtanak el.

A négy alak egy fotocellás üvegajtó előtt áll. A hátuk mögött a taxi továbbhajt. Becsöngetnek, az üvegajtószárnyak kinyílnak.

Főhőseink egy étellel rogyásig megrakott asztalsor előtt állnak. A tányérjukra kenyeret, sajtot, sonkát, joghurtot, vajot, lekvárt, croissant-t, tortaszeletet „ésígytovább” szednek.

Mellettük formás olasz pincérlány áll, és mosolyog rájuk: „Esspresso, capucciono?”

Az iménti jelenetsor a 2008. április 18-án Budapestről az udinei FEFF-re (Far East Filmfestival) igyekvő kis filmszakos csoport küzdelmes megérkezésének rövid vázlata volt. Mindez persze az átélt nehézségek mennyiségének tekintetében éles ellentétben áll az azt követő (fesztivál)élményekkel.

Az olasz kisvárosban immár tizedik alkalommal került megrendezésre a távol-keleti filmes fesztivál, ami a kezdetektől fogva minden évben biztosította a szállását és a fesztiválbelépőjét hat embernek az ELTE-ről (is). A szerencsés diákok kiválasztását az otthoniakra bízták, de akihez a negyedévesek közül Fortuna asszony kegyes volt, és vállalta a ki- és hazautazás fáradalmait, na és persze azt, hogy részt vegyen egy hosszúhétvégényi filmnyaraláson, annak garantált volt a kielégítő mennyiségben és minőségben adagolt film-, távol-keleti, kávé-, pizza-és fagyaltélmény.

A mindenkit garantáltan „kielégítő” udinei fesztiválhangulat ott kezdődik, hogy az embert lelkes, vendégszerető és -váró, ügyes bajos dolgainkban szívesen segítséget nyújtó házigazdák (a „Hospitality”) várják a fesztivál helyszínén. A vendéglátók meleghez szokott mediterrán emberek lévén már jó előre elnézésüket kérték, hogy az április végén megrendezésre kerülő esemény alatt az előrejelzések szerint csak 20°C lesz, úgyhogy a „sapkasál”-at nem volt szabad otthon hagyni.

Nem kevésbé megnyerő az sem, hogy a frissen érkezett turista-fesztivállátogatónak, ha el akar jutni a fesztiválnak helyszínt biztosító (film)színházba, a Teatro Nuovo-ba, csupán annyi a dolga, hogy az épületből az égnek meredő, messziről is jól látható piros léggömböket kell toronyiránt célba vennie.

A tulajdonosára készen váró belépőkártya rögtön mehet a nyakba, a többkilós fesztiválkatalógussal és promóciós ásványvizekkel megtömött ajándéktáska a vállra, és már keresheti is a néző a szabad helyeket a fesztivál egyetlen, mindig zsúfolásig megtelő többszintes mozitermében.

Mivel a távol-keleti filmekre szakosodott udinei fesztiválon a résztvevő angol feliratos filmek csupán egyszer mennek le, minden hangulati töltet ebbe az egyetlen helyszínbe, a Teatro Nuovo-ba és a filmek egyetlen vetítésére koncentrálódik. A visszafogott magyar vérmérsékletnek meglepő és mulatságos, de ugyanakkor irigylésre méltó is az a lelkes fogadtatás, amivel az olaszok a filmeket üdvözlnek. „Bravo”-zó ováció nem csupán azokat a filmeket kísérte, amelyeket személyesen maga a film rendezője hoz el Udinébe, hanem a közönség az alkotók távollétében is hálás minden egyes poénért, izgalomért, de leginkább az olasz utalásokért. Ilyenkor csupán azt sajnálják az olasz fesztivállátogatók, hogy nem tudnak kitől autogramot kérni a katalógusukba.

És hogy a filmekről is szó essék... Szűkös időkeretet, négy napot kaptunk a filmcsemegézéshez, így a fesztiválon április 19. és 22. között levetített darabok közül voltam kénytelen szemezgetni.

A kellemes meglepetéseket a romantikus drámák jelentették. Bár a főleg európai és angolszász szerelmesfilmekben szocializálódott néző némi bizalmatlansággal ült be a távol-keleti szerelmi drámákra és romkomokra, hamar kiderült, ha a mi ízlésünknek idegennek tűnő ázsiai színészeket az általunk ismert és kedvelt európai és amerikai sztárokkal próbáljuk meg beazonosítani, sokkal könnyebben átélhetővé válik a történet. Elvégre a probléma ugyanaz, csak a környezet más.

Így bukkantunk a dél-koreai *Happiness*-re, amely egy vidéki rekreációs telepen szövődött szerelemről szól, és a thai *Me... Myselre*, amely egy könnyed vígjátékban idézi meg az Almodóvar-filmek transz-szexuálisokat felvonultató világát.

A japán mozi legfrissebb termése is nagy számban képviselte magát Udinében. A *The Glorious Team Batista* egy kórházi thriller, ahol a sorozatgyilkos a bonyolult sebészi beavatkozást végző műtőcsapatban keresendő. A film nézése közben leginkább egy maratoni *Dr. House* juthat

eszünkbe, amiben az is közrejátszik, hogy a főhőst alakító japán minisztériumi biztos (Hiroshi Abe), aki a kórházba érkezik, hogy megtalálja a rejtélyes indítékokkal rendelkező és módszerekkel dolgozó gyilkost, megjelenésében, agyafúrtságában és cinizmusában kimondottan hasonlít a Magyarországon sikerrel vetített sorozat címszereplőjére, Hugh Laurie-ra.

Szintén Japánból érkezett az első filmes Yoshida Daihachi feketekomédiája, a *Funuke, Show Some Love You Losers!* A szülők halála után a vidéki házban újra együtt a család: a zord fogadott fiú társkeresőn szerzett cseléd-feleségével, a színjátszásban tehetségtelennek bizonyuló nővér, aki mégis mindenáron nagyvilági filmszínésznő akar lenni és az élményeit képregényekben megfogalmazó hűg. Bár a film műfaji besorolása ellenére nem kimondottan komikus, viszont igencsak tetszetős, ahogy a valóság és a mangarajzok keverednek egymással.

Yamazaki Takashi visszatérő vendége a fesztiválnak, és idén a két éve bemutatott nosztalgikus melodráájának, az *Always – Sunset on the Third Street* két és fél órás második részével érkezett Udinébe. Az ötvenes években játszódó film a tokiói szegénynegyed egy kis szegletében élő szomszédok sorsát mutatja be a kanadai ifjúsági tévéfilm-sorozathoz, a *Váratlan utazáshoz* hasonlóan érzelmesen és érzélgősen.

Persze vígjátékokban sem volt hiány, hiszen a fesztiválra személyesen is ellátogató japán vígjátékrendező, Miki Satoshi több filmjét is láthatta az udinei közönség. Az *In the Pool* három neurotikus párhuzamos történetét mutatja be, amelyeket egy pszichiáter személye köt össze, aki ideggyengességében még a nem mindennapi betegekben is túlesz. A filmből megismerjük az uszoda- és úszás-mániás menedzser, a magát megrögzötten feledékenynek hívő író és egy fiatal ingatlanközvetítő sorsát, akinek állandó erekciója van a válása óta.

A *The Detective* a hongkongi születésű rendező, Oxide Pang felettébb izgalmas akciófilmje. A címszereplő, az egyszerre keménycsávó és ügyefogyott magándetektív, rejtélyes halálsorozat nyomába ered, ahol a szálak a helyi mahjongozóba vezetnek. A történet a zsúfolt Bangkokban játszódik, ahol a három részt is megért *Szem* című horrorfilmmel elhíresült Pang fivérek, Oxide és a most csupán producerként közreműködő Danny jelenleg is élnek.

Az állandó pénzhiánnyal küszködő fülöp-szigeteki termésből a *Casket for Rent* címet viselő, lassan csörgedező szocio-drámához volt szerencsénk, amely egy kilakoltatásra ítélt szegénynegyed lakóinak bűnözéssel, járványokkal, múlt örömeikkel, fájdalmaikkal és halállal átítatott mindennapjait mutatja be. Az olykor-olykor felbukkanó narrátor egy szutykos arcú csöves, aki az ügyes-bajos dolgaikban elfoglalt nyüzsgő lakók ellenpontjaként mint higgadt külső szemlélő jelenik meg.

A már címében is szokatlan maláj *Kala Malam Bulan Mangambang* a film noir formavilágát és eszköztárát elegyítette vígjátéki és a zombifilmes elemekkel vitatható színvonalon, és egy vitathatatlanul követhetetlen cselekményben.

Annak ellenére, hogy a filmek döntő többsége a hollywoodi minták műfaji határainak kitágításában nyújtanak valami újat vagy merészet, a *Love Master* zsánere igazi távol-keleti, még pontosabban japán gyökerekkel rendelkezik nyugati megfelelő nélkül. Habár a japán pink filmek bizarr stílusban készült kisköltségvetésű szoftpornók, a *Love Master* túlságosan is kisköltségvetésű és bizarrsága pedig csupán a film zavarba ejtően amatőr technikai kivitelezésében jelentkezik.

Látható, hogy az európai szem és ízlés számára még mindig kuriózumnak tekinthető távol-keleti filmeknek négy nap alatt is igen széles szegmensével ismerkedhettünk meg. A földrajzilag és filmtermésileg sem csekély nagyságú kontinensrészről a fülöp-szigeteki szocio-drámától (*Casket for Rent*) kezdve a japán melodráján (*Always – Sunset on Third Street – 2*) keresztül a thai

szerelmesfilmig (*Me... Myself*) és a maláj noir komédiáig (*Kala Malam Bulan Mangambang*) számos olyan filmmel és filmes műfajjal találkoztunk, amelyekért az ember hiába megy a szomszédba. Ez csak a távoli mesés Távols-Keleten teremhet (meg), és csak egy olasz rendezésű fesztiválon érdemes leginkább megtekinteni.

Fentebb az igazi (olasz) (film)fesztiválhangulat vázlatos megidézésére és a látott filmekből néhánynak a tömör bemutatására és esetleges ajánlására vállalkoztam. Mindebből a tanulság pedig: lehet ugyan utólag udinei fesztiválhangulatot felvázolni és távols-keleti fesztiválfilmeket is ajánlani, de résztvevőként mindezt megnézni, megfigyelni és átélni kell – 2009-ben is.